

RESSÒ DE LA PARAULA

El benefici del fill i el suïcidi col·lectiu

Avui ens sembla d'un altre món, d'una altra història, aquella mentalitat segons la qual els pares engendraven fills com si fossin una inversió. A més fills, més mà d'obra per a la família i una assegurança per a la vellesa. Actualment perdura aquesta visió en cultures i societats que des d'occident qualifiquem de «poc desenvolupades». Els qui estem «desenvolupats», en canvi, limitem el nombre de fills fins a travessar el límit d'un impossible relleu generacional. Amb això, aquest títol de «desenvolupats» s'acabarà aviat, simplement perquè anirem desapareixent.

L'enginyer en telecomunicacions, especialista en estratègia empresarial i finances corporatives, Alejandro Macarrón Larumbe, va publicar, fa quatre anys, un estudi que titulava *El suïcidi demogràfic d'Espanya*, on mostrava el greu problema demogràfic que pateix la nostra societat, qualificant-ho de veritable auto-anihilació. A Catalunya concretament la taxa de naixements per dona en edat fèrtil és de 1,53% i, si neixen més nens que persones mortes (3,4 més), és gràcies a la forta immigració estrangera, un col·lectiu bastant més fecund que la població autòctona (el 28% dels naixements és de mare estrangera). Si ens fixéssim solament en la població autòctona, cada any

van morint més persones que no pas en neixen (la diferència seria de -0,5). En definitiva assistim a un inevitable i progressiu envelliment de la població. El nostre pretès «estat del benestar», el nostre estil de vida i la nostra cultura, almenys com les vivim ara, no tenen futur.

Ens preguntem per quin motiu hem arribat a aquesta situació. La pregunta s'imposa als mateixos pares, responsables immediats de la reducció de la fecunditat (hi haurà potser també altres responsables remots).

Les respostes són diverses, encara que totes conflueixen en un mateix fet: avui tenir un fill és una despesa enorme i, sobretot, un risc, una preocupació i un obstacle per a l'estat del benestar (casa, cotxe, vacances, relacions socials, esport, viatges, instruments de comunicació,

etc.). En relació amb aquest fet s'adueixen altres diverses causes:

—Els pares han de triar necessàriament entre dedicar-se a la cura dels fills i el treball remunerat fora de la llar.

—En aquesta elecció sol guanyar el treball fora de la llar ja que, d'una banda, les empreses no faciliten la compatibilitat entre ambdues tasques i, per altra, la mentalitat dominant presenta el treball remunerat fora de la llar com un alliberament i la dedicació a la llar com una esclavitud.

—L'Estat, a més, no promou polítiques suficientment favorables a la natalitat.

—Avui ser pares és una tasca difícil, no solament per la despesa econòmica, sinó també pels problemes que comporta l'educació, donat l'ambient i la cultura que ens envolten.

—No podem garantir l'estabilitat de la parella i, en cas de ruptura, la presència dels fills sempre és un obstacle.

Alguna cosa no funciona en tota aquesta lògica. El fet inqüestionable és que a major benestar, menys fills, i a menor desenvolupament econòmic, més fecunditat. I no és veritat que el descens de la natalitat hagi propiciat el desenvolupament econòmic, sinó que la realitat ha estat la contrària. Les generacions que van fer possible el desenvolupament a Europa tenien tres o quatre vegades més fills que les actuals i van viure condicions socials i materials molt més difícils que les nostres. En això cadascú podria recordar els seus propis pares.

El fet de l'amenaça d'autodestrucció seria encara més preocupant si, com pensen alguns, el benestar o la cultura dominant ens ha fet tan egoistes, ens ha aburgesat tant, que ens veiem avui privats de capacitat per al sacrifici, per a l'aventura d'un amor esforçat i gratuït. El pitjor no seria la pèrdua d'una civilització, sinó la pèrdua «de l'ésser humà com a tal». Ressona en nosaltres aquella crida insistent del papa Joan Pau II: «Església, sigues experta en humanitat.»

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu
de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

La Mare de Déu de Saidnaya

És bonica la llegenda devota que dóna nom al santuari de la Mare de Déu de Saidnaya a Síria.

Explica que l'emperador Justinià va anar un dia de cacera prop de Damasc i es va perdre. A punt de morir de set, una gazela el va acompanyar fins a una font i tot seguit va desaparèixer. Agraït, l'emperador va fer alçar un santuari amb el nom de Nostra Senyora

de la Caça. La llegenda continua dient que les monges que es van fer càrrec del lloc van fer portar de Jerusalem una icona de la verge atribuïda a l'evangelista Lluc.

Llegenda a part, el santuari de la Mare de Déu de Saidnaya va ser un dels principals llocs de culte dels cristians de Síria. La icona era una representació de la Mare de Déu lactant (Galaktotrofusa) i per això

mares musulmanes i cristianes hi anaven a pregar pels seus fillets. El 2014, els fonamentalistes van destruir bona part del santuari.

El fanatisme ha escombrat espais sagrats d'un cristianisme antiquíssim, està fent desaparèixer violentament els cristians d'aquelles terres i, per acabar-ho d'arrodonir, destrueix el testimoni de la convivència pacífica de musulmans i cristians.

En època helenística, el territori on s'alçava el santuari de Saidnaya s'anomenava Abilene, topònim que faria referència a Abel, assassinat pel seu germà Caïm. Que n'és de fàcil continuar la tragèdia de Caïm! I que n'és de difícil el missatge cristià de l'amor sense límits! Hi ha moments en què la desolació de la creu és tan intensa que fa perdre de vista la resurrecció.

Antoni Puigverd

ECO DE LA PALABRA

El beneficio del hijo y el suicidio colectivo

Hoy nos parece de otro mundo, de otra historia, aquella mentalidad según la cual los padres engendraban hijos como si fueran una inversión. A más hijos, más mano de obra para la familia y un seguro para la vejez. Actualmente pervive esta visión en culturas y sociedades que desde occidente calificamos de «poco desarrolladas». Los que estamos «desarrollados», por el contrario, limitamos el número de hijos hasta atravesar el límite de un imposible relevo generacional. Con ello este título de «desarrollados» se acabará pronto, simplemente porque iremos desapareciendo.

El ingeniero en telecomunicaciones, especialista en estrategia empresarial y finanzas corporativas, Alejandro Macarrón Larumbe publicó, hace cuatro años, un estudio que titulaba *El suicidio demográfico de España*, donde mostraba el grave problema demográfico que sufre nuestra sociedad, calificándolo de verdadera «autoaniquilación». En Cataluña concretamente la tasa de nacimientos por mujer en edad fértil es de 1,53%, y si nacen más niños que personas fallecidas (3,4 más), es gracias a la fuerte inmigración extranjera, un colectivo bastante más fecundo que la población autóctona (el 28,7% de los nacimientos es de madre extranjera). Si nos fijáramos sólo en la población autóctona, cada año van muriendo más personas que nacen (la diferencia sería de -0,5). En definitiva asistimos a un inevitable y progresivo envejecimiento de la población. Nuestro pretendido estado de bienestar, nuestro estilo de vida y nuestra cultura, al menos como las vivimos ahora, no tienen futuro.

Nos preguntamos por qué motivo hemos llegado a esta situación. Se impone la pregunta a los mismos padres, responsables inmediatos de la reducción de la fecundidad (habrá quizá también otros responsables remotos). Las respuestas son diversas, aunque todas confluyen en un mismo hecho: hoy tener un hijo es un gasto enorme y, sobre todo, un riesgo, una preocupación y un obstáculo para el estado de bienestar (casa, coche, vacaciones, relaciones sociales, deporte, viajes, instrumentos de comunicación, etc.). En relación con este hecho se aducen otras diversas causas:

- Los padres han de elegir necesariamente entre dedicarse al cuidado de los hijos y el trabajo remunerado fuera del hogar.
- En esta elección suele ganar el trabajo fuera del hogar ya que, por un lado, las empresas no facilitan la compatibilidad entre ambas tareas y, por otro, la mentalidad dominante presenta el trabajo remunerado fuera del hogar como liberación y la dedicación al hogar como esclavitud.
- El Estado, además, no promueve políticas suficientemente favorables a la natalidad.
- Hoy ser padres es tarea difícil, no sólo por el gasto económico, sino también por los problemas que comporta la educación, dado el ambiente y la cultura que nos rodean.
- No podemos garantizar la estabilidad de la pareja y, en caso de ruptura, la presencia de los hijos siempre es un obstáculo.

Alguna cosa no funciona en toda esta lógica. El hecho incontestable es que a mayor bienestar, menos hijos, y a menor desarrollo económico, más fecundidad. Y no es verdad que el descenso de la natalidad haya propiciado el desarrollo económico, sino que la realidad ha sido la contraria. Las generaciones que hicieron posible el desarrollo en Europa tenían tres o cuatro veces más hijos que las actuales y vivieron condiciones sociales y materiales mucho más difíciles que las nuestras. Cada uno puede en esto recordar a sus propios padres.

El hecho de la amenaza de autodestrucción sería aún más preocupante si, como piensan algunos, el bienestar o la cultura dominante nos ha hecho tan egoístas, nos ha aburguesado tanto, que nos veamos hoy privados de capacidad para el sacrificio, para la aventura de un amor forzado y gratuito. Lo peor no sería la pérdida de una civilización, sino la pérdida «del ser humano como tal». Resuena en nosotros aquella llamada insistente del papa Juan Pablo II: «Iglesia, sé experta en humanidad.»

† Agustín Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

VIDA DIOCESANA

X Trobada de Catequistes i Animadors d'Infants i Joves

L'auditori de la Casa de l'Església era ple de gom a gom diumenge 2 d'octubre a la tarda, amb catequistes de tota la diòcesi. Acollint la proposta del segon any del Pla Pastoral Diocesà recollida a la cita «Estimeu-vos els uns als altres» i vivint l'Any Jubilar de la Misericòrdia, el prevere Carles Muñiz va fer una ponència que il·lustrava com viure les obres de misericòrdia amb els infants i joves a la catequesi. Per la seva banda, els animadors d'adolescents i joves van rebre una formació amb la psicòloga i missionera idente Mar Álvarez sobre la importància de la dimensió psicològica i emocional en el nostre creixement com a persones i creients.

A partir d'aquest curs s'implanta el nou Catecisme per a nens i nenes dels 11 als 15 anys, que evidencia l'estreta relació dels sagraments de la iniciació cristiana i el camí progressiu que s'inicia en la infan-

tesa i continua en l'adolescència i joventut, vers la plena i madura incorporació a la comunitat cristiana.

La tarda va concloure amb la celebració de l'Eucaristia presidida pel bisbe Agustí i concelebrada per molts dels preveres que acompanyen la catequesi a les seves respectives comunitats parroquials. Al final de la celebració, el Bisbe va enviar els catequistes a la missió que l'Església els encomana.

Jubileu de mestres i professors a Terrassa

Una quarantena de persones, entre docents i acompanyants familiars, de la Diòcesi de St. Feliu de Llobregat van realitzar un pelegrinatge jubilar a Terrassa el passat 1 d'octubre. Per començar, van visitar el conjunt monumental preromànic de les esglésies de Sant Pere de Terrassa.

Després els participants es van adreçar a la Catedral del Sant Esperit on es va sumar al pelegrinatge el bisbe Agustí. Mn. Fidel Catalán, rector i encarregat de la Catedral, va explicar-los el significat de la Porta Santa, per la qual tots van passar. A l'interior, una breu explicació del temple, la interpretació de *Rorate Coeli* per part de la coral de cant gregorià de la Catedral, la proclamació del Credo dels Apòstols i la celebració de l'Eucaristia a la capella del Santíssim.

El pelegrinatge va acabar compartint el dinar i una animada sobretaula.

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

La misericòrdia ofereix dignitat

L'Evangelí que hem escoltat ens presenta una figura que destaca per la seva fe i valor. Es tracta de la dona que Jesús va guarir de les pèrdues de sang (cf. Mt 9,20-22). Passant entre la gent, s'acosta per darrere a Jesús per a tocar-li el mantell, perquè pensava «Només que li pugui tocar el mantell, ja em curaré» (v. 21). Quanta fe tenia aquesta dona! Era una dona descartada per la societat. És important considerar aquesta condició —de descartada— per a entendre el seu estat d'ànim: ella sent que Jesús pot alliberar-la de la malaltia i de l'estat de marginació i indignitat

en què es troba des de fa anys. En una paraula: sap, sent, que Jesús pot salvar-la.

Aquest cas ens fa reflexionar sobre com sovint la dona és percebuda i representada. A tots se'ns posa en guàrdia, també a les comunitats cristianes, davant imatges de la feminitat contaminades per prejudicis i sospites lascives vers la seva dignitat intangible. En aquest sentit, són precisament els Evangelis els qui restableixen la veritat i la reconduïen a un punt de vista alliberador. Jesús ha admirat la fe d'aquesta dona que tots evitaven i ha transformat la seva esperança

en salvació. Les poques línies amb què els Evangelis descriuen el seu encontre amb Jesús esbossen un itinerari de fe capaç de restablir la veritat i la grandesa de la dignitat de cada persona.

Quantes vegades ens sentim interiorment descartats pels nostres pecats. N'hem comès tants, tants... i el Senyor ens diu: «Coratge! Vine! Tu ets un fill, una filla». I aquest és el moment de la gràcia, és el moment del perdó, és el moment de la inclusió en la vida de Jesús, en la vida de l'Església. És el moment de la misericòrdia.

(Dimecres, 31 d'agost de 2016.)

Taula rodona amb missioners de la Misericòrdia

Es missioners de la Misericòrdia han estat una de les iniciatives promogudes pel papa Francesc en l'Any Jubilar per ajudar a viure aquesta dimensió de l'amor de Déu a tots els creients. Dimecres 19 d'octubre de 2016, a les 19 h, a la Parròquia de Santa Madrona de Barcelona (c/ Tapioles, 10) tindrà lloc una taula rodona amb tres d'ells, membres del Centre de Pastoral Litúrgica: Joan Baburés, Salvador Pié-Ninot i Bernabé Dalmau, osb. Els assistents a l'acte rebran l'obsequi dels llibres *Les obres de Misericòrdia*, de Salvador Pié-Ninot i *Dietari d'un missioner de la Misericòrdia*, de Bernabé Dalmau.

3a Trobada de Càritas Catalunya a Tarragona

enguany se celebrarà en aquesta ciutat el proper dissabte 22 d'octubre, coincidint amb la commemoració del 50è aniversari de Càritas Diocesana de Tarragona. Les dues jornades anteriors es van celebrar a Barcelona i Girona.

Amb el lema «Transformem la societat des de la Misericòrdia», s'espera l'assistència d'uns 1.800 voluntaris al Teatre-Auditori del Camp de Mart, que aprofundiran en el seu compromís de transformació social. Durant el matí, el sociòleg basc, Imanol Zubero, i el teòleg tarragoní, Mn. Miquel Barbarà, seran els encarregats de pronunciar les dues ponències de la trobada, amb els títols «Mirar amb Misericòrdia» i «L'Esperit de Càritas», respectivament.

A la tarda, els participants gaudiran d'una experiència solidària amb «Pallassos sense fronteres». També hi haurà demostració castellera i diferents visites culturals per la ciutat. La trobada es clourà amb la celebració de l'Eucaristia al Camp de Mart.

AGENDA

Jornada bíblica. El proper dia 22 d'octubre tindrà lloc al Noviciat de Pallejà una Jornada bíblica organitzada per les parròquies de Sant Josep de Sant Vicenç dels Horts i Santa Eulàlia de Pallejà amb l'ajuda de l'Escola d'Animació Bíblica de Barcelona, al voltant de la misericòrdia. Començarà a les 11 h, amb la Lectio Divina, a continuació una xerrada bíblica a càrrec de Quique Fernández, coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica, per acabar amb una estona de diàleg.

ENTREVISTA

El servei és «l'ànima» de l'administració econòmica

Amb data 2 de setembre es va fer públic el nomenament de Rafael Galofré Casas com a nou ecònom diocesà, en substitució de Mn. Francesc Xavier Escolà Gené, DP, que ho era des del començament de la diòcesi. El passat 30 de setembre, el nou ecònom va jurar el seu càrrec a la Casa de l'Església. Conversem amb tots dos a propòsit d'aquest relleu al capdavant de l'administració econòmica del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

D'esquerra a dreta, Rafael Galofré Casas i Mn. Francesc Xavier Escolà Gené, DP

Ecònom durant 12 anys, diaca des de 1988. Què li ha marcat més a la seva vida?

Francesc X.: El diaconat, per descomptat. I això ha fet que m'agafés el càrrec d'ecònom com un servei a l'Església. Diaca vol dir servidor i això m'ha ajudat molt a tenir un esperit de servei en aquest camp.

Com va acollir la proposta del bisbe Agustí per al càrrec d'ecònom diocesà?

Rafael: En principi com una sorpresa molt gran. Jo vaig deixar la feina perquè va haver-hi una regulació al món de les caixes d'estalvis, i vaig dir-me a mi mateix: «Mai més tornaré a agafar res que estigui relacionat amb l'administració, els números...». Per altra part, estic fent el seguiment i la formació per al diaconat. Per això, passat l'ensurt de primera hora, ho vaig agafar com un servei a l'Església particular de Sant Feliu de Llobregat. A partir d'aquí, totes les complicacions que vagin sorgint s'hauran de compaginar amb aquest esperit de servei. Ara bé, això té fàcil portar perquè hi ha un equip humà al darrere potent, entès, entregat i que sap el que es fa.

Fins a quin punt creuen que és important la competència professional per a aquest càrrec a l'Església?

Francesc X.: Sí que és important tenir uns coneixements, ajuda molt a enfocar els problemes financers, econòmics o d'administració. Si ve un neòfit que mai ha entrat en aquest camp, tot això li pot suposar un entrebanc gros.

Rafael: Ha d'haver-hi uns mínims, no ens hem de regir per una comptabilitat d'empresa però s'ha de portar molt bé perquè afecta a persones i institucions. Per altra part, la preparació humana de l'e-

cònom, ha de tenir aquesta vessant: saber relacionar-se amb les persones.

Quin horitzó ara a la vida diocesana?

Francesc X.: No quedo jubilat pastoralment. Com a diaca estic al servei del Bisbe. Continuo al seu servei, concretament a la Parròquia de Piera i altres que es porten des d'allà. Per exemple, des de fa 30 anys, abans i tot de ser diaca, els diumenges vaig a l'església del Bedorc per a la celebració de la Paraula. Només s'ha de tenir en compte l'edat que tinc, que no puc fer el que feia amb 15 anys menys...

Quines prioritats haurà de tenir la gestió econòmica de la diòcesi?

Rafael: Sobretot la claredat i transparència. En cada moment hem de saber on estem. Potser cal dir no, o dir-ho temporalment, però sense mai oblidar, en aquest procés, que tractem amb persones: tot el clergat, els fidels de les parròquies... amb les seves múltiples necessitats.

Alguna paraula més?

Francesc X.: Aquesta experiència de 12 anys d'ecònom m'ha enriquit molt perquè m'ha suposat un contacte directe amb molts preveres, amb qui potser no ens coneixíem més que de vista; he conegut realitats del bisbat que d'una altra manera no hagués conegut.

Rafael: Un repte paral·lel per a mi és conciliar la vida familiar amb aquest servei, que implica una disponibilitat que et lliga, d'acord amb l'opció espiritual que hem fet. Hauré de saber mesurar bé el temps per a cada faceta.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

17. ■ Dilluns (lit. hores: 1a setm.) [Ef 2,1-10 / Sl 99 / Lc 12,13-21]. Sant Ignasi d'Antioquia, bisbe i mr. a Roma (107); sant Rodolf, mr.

18. ■ Dimarts [2Tm 4,10-17b / Sl 144 / Lc 10,1-9]. Sant Lluc, evangelista, deixeble i company de Pau, cronista dels Fets dels Apòstols, patró dels artistes plàstics; sant Just, nen mr.

19. ■ Dimecres [Ef 3,2-12 / Sl: Is 12,2-6 / Lc 12,39-48]. Sants Joan de Brébeuf (†1648) i sant Isaac Jogues

(†1647), prev. jesuïtes, i sis preveres més, mrs. al Canadà; sant Pau de la Creu, prev.; sant Pere d'Alcàntara, prev.

20. ■ Dijous [Ef 3,14-21 / Sl 32 / Lc 12,49-53]. Sant Andreu de Creta, monjo; santa Irene, vg. i mr.

21. ■ Divendres [Ef 4,1-6 / Sl 23 / Lc 12,54-59]. Santa Úrsula, vg. i mr. venerada a Colònia (s. x); sant Hilarió (s. III-IV), abat palestí; sant Caius o Gai (Cayo), soldat mr.; santa Celina, mare de sant Remigi.

22. ■ Dissabte [Ef 4,7-16 / Sl 121 / Lc 13,1-9]. Sant Joan Pau II, papa; sant Marc, bisbe de Jerusalem i mr.; santa Maria Salomé, mare dels apòstols Jaume i Joan.

23. ■ Diumenge vinent, XXX de durant l'any (lit. hores: 2a setm.) [Sir 35,15b-17.20-22a / Sl 32 / 2Tm 4,6-8.16-18 / Lc 18,9-14]. Urgell: dedicació de la Catedral; sant Joan de Capestrano (1386-1456), prev. franciscà, patró dels capellans castrens.

Diumenge XXIX de durant l'any

COMENTARI

El Fill de l'home trobarà fe a la terra?

La història bíblica, immersa del tot dins les circumstàncies humanes del Poble de Déu, està envoltada de guerres amb victòries i derrotes.

Però sempre destacant l'aspecte religiós.

El subratllat d'avui és clar: *mentre Moisès mantenia les mans alçades, guanyava Israel.*

El missatge també és clar: només mantenint-nos en actitud de pregària (*mans alçades*) ben connectats a Déu, guanyarà el Regne de Déu.

A la secció conclusiva de 2Tm la repetició del verb «aprendre» destaca la importància capital de l'ensenyament per a viure en cristià.

En aquest context Pau parla de *les Sagrades Escripures* que Timoteu coneix des de menut i de les quals diu que *tenen el poder de donar-te la «saviesa» que duu a la «salvació».*

A la Bíblia tenim una *saviesa* vital que *duu a la salvació, gràcies a la fe en Jesucrist* perquè, *inspirada per Déu, és útil per a ensenyar, convèncer, corregir i educar en el bé.*

Benet XVI (V.D. núm. 121) deia: *El fonament de tota espiritualitat cristiana autèntica i viva és la Paraula de Déu anunciada, acollida, celebrada i meditada en l'Església.*

Deures del Pastor són el kerigma o anunci breu (*proclama*); la predicació (*insisteix*); el guiatge de tots i la correcció dels desviats (*exhorta*).

I això sempre *amb tota paciència.*

La paràbola del jutge i la viuda diu que *hem de pregar sempre sense perdre mai l'esperança.*

Hi ha un paral·lelisme comparatiu sobreentès: si la viuda obté resposta del jutge injust ¿com no obtindrà del Pare allò que necessita per a la salvació un fill que li prega insistent?

Acaba la paràbola amb dramàtica pregunta: *Quan el Fill de l'home vindrà, trobarà fe a la terra?* Per això cal *pregar sempre sense perdre mai l'esperança*, que en el fons no és sinó la fe enmig dels camins de la història.

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del llibre de l'Èxode (Ex 17,8-13)

En aquells dies, els amalequites anaren a Rafidim per atacar el poble d'Israel. Moisès digué a Josuè: «Recluta homes de guerra i demà al matí surt a combatre contra els amalequites. Jo m'estaré dret dalt el turó amb la vara de Déu a la mà». Josuè complí les ordres de Moisès i començà la batalla contra els amalequites. Moisès, Aaron i Hur pujaren dalt el turó. Mentre Moisès mantenia les mans alçades, guanyava Israel, però quan abaixava les mans per reposar, guanyaven els amalequites. A la fi les mans ja li pesaven massa per poder mantenir-les alçades. Llavors li acostaren una pedra, s'hi assegüé, i Aaron i Hur, un a cada banda, li aguantaven les mans. Així pogué mantenir les mans immòbils fins a la posta del sol, i Josuè derrotà els amalequites i abaté els seus homes amb l'espasa.

▶ Salm responsorial (120)

R. *L'ajuda em vindrà del Senyor, que ha fet el cel i la terra.*

Alço els ulls a les muntanyes: / d'on em vindrà l'ajuda? / L'ajuda em vindrà del Senyor, / del Senyor que ha fet cel i terra. R.

Que no deixi relliscar el teu peu, / ni s'adormi el qui et guarda. / El guardià d'Israel mai no s'adorm, / sempre vigila. R.

És el Senyor qui et guarda, / el Senyor t'empara al teu costat mateix. / De dia el sol no et farà mal, / ni la lluna de nit. R.

El Senyor et guarda en tota desgràcia, / et guarda la vida. / El Senyor guarda tots els teus passos / ara i per tots els segles. R.

▶ Lectura de la segona carta de sant Pau a Timoteu (2Tm 3,14-4,2)

Estimat, persevera en la doctrina que has après i has acceptat amb tota confiança, recordant qui són els qui te l'han ensenyada; des de menut coneixes les Sagrades Escripures que tenen el poder de donar-te la saviesa que duu a la salvació a través de la fe en Jesucrist. Tota l'Escriptura és inspirada per Déu i és útil per ensenyar, convèncer, corregir i educar en el bé, perquè l'home de Déu sigui madur, sempre a punt per a tota obra bona. Davant de Déu i de Jesucrist, que ha de judicar els vius i els morts, i pensant en la seva manifestació i en el seu Regne, t'adverteixo formalment que proclamis la paraula de l'Evangeli: insisteix en tot moment, tant si és oportú com si no ho és, mira de convèncer la gent, reprèn, anima'ls, esperant amb tota paciència, com un mestre que sap ensenyar.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 18,1-8)

En aquell temps, Jesús deia als deixebles aquesta paràbola, per ensenyar que hem de pregar sempre, sense perdre mai l'esperança: «En una ciutat hi havia un jutge que desconeixia tot temor de Déu i tota consideració als homes. A la mateixa ciutat hi havia una viuda que l'anava a trobar sovint i li deia: «Feu-me justícia contra aquest home que pledeja contra mi». El jutge durant molts dies no li'n feia cas, però a la fi pensà: «A mi no em diu res el temor de Déu ni la consideració als homes, però aquesta viuda és tan pesada que li hauré de fer justícia; si no, anirà venint aquí fins que no podré aguantar més». I el Senyor digué: «Fixeu-vos què diu aquest jutge sense entranyes. ¿I vosaltres creieu que Déu, ni que esperi pacientment, no farà justícia als seus elegits que li reclamen de nit i de dia? Us asseguro que els farà justícia molt aviat. Però quan el Fill de l'home vindrà, creieu que trobarà fe a la terra?»

▶ Lectura del libro del Éxodo (Ex 17,8-13)

En aquellos días, Amalec vino y atacó a Israel en Rafidim. Moisés dijo a Josué: «Escoge unos cuantos hombres, haz una salida y ataca a Amalec. Mañana yo estaré en pie en la cima del monte, con el bastón de Dios en la mano». Hizo Josué lo que le decía Moisés, y atacó a Amalec; entretanto, Moisés, Aarón y Jur subían a la cima del monte. Mientras Moisés tenía en alto las manos, vencía Israel; mientras las tenía bajadas, vencía Amalec. Y, como le pesaban los brazos, sus compañeros tomaron una piedra y se la pusieron debajo, para que se sentase; mientras, Aarón y Jur le sostenían los brazos, uno a cada lado. Así resistieron en alto sus brazos hasta la puesta del sol. Josué derrotó a Amalec y a su pueblo, a filo de espada.

▶ Salmo responsorial (120)

R. *Nuestro auxilio es el nombre del Señor, que hizo el cielo y la tierra.*

Levanto mis ojos a los montes: / ¿de dónde me vendrá el auxilio? / El auxilio me viene del Señor, / que hizo el cielo y la tierra. R.

No permitirá que resbale tu pie, / tu guardián no duerme; / no duerme ni reposa / el guardián de Israel. R.

El Señor te guarda a su sombra, / está a tu derecha; / de día el sol no te hará daño, / ni la luna de noche. R.

El Señor te guarda de todo mal, / él guarda tu alma; / el Señor guarda tus entradas y salidas, / ahora y por siempre. R.

▶ Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a Timoteo (2Tm 3,14-4,2)

Querido hermano: Permanece en lo que aprendiste y creíste, consciente de quiénes lo aprendiste, y que desde niño conoces las Sagradas Escrituras: ellas pueden darte la sabiduría que conduce a la salvación por medio de la fe en Cristo Jesús. Toda Escritura es inspirada por Dios y además útil para enseñar, para argüir, para corregir, para educar en la justicia, a fin de que el hombre de Dios sea perfecto y esté preparado para toda obra buena. Te conjuro delante de Dios y de Cristo Jesús, que ha de juzgar a vivos y a muertos, por su manifestación y por su reino: proclama la palabra, insiste a tiempo y a destiempo, arguye, reprocha, exhorta con toda magnanimidad y doctrina.

▶ Lectura del santo evangelio según san Lucas (Lc 18,1-8)

En aquel tiempo, Jesús decía a sus discípulos una parábola para enseñarles que es necesario orar siempre, sin desfallecer.

«Había un juez en una ciudad que ni temía a Dios ni le importaban los hombres. En aquella ciudad había una viuda que solía ir a decirle: «Hazme justicia frente a mi adversario». Por algún tiempo se estuvo negando, pero después se dijo a sí mismo: «Aunque ni temo a Dios ni me importan los hombres, como esta viuda me está molestando, le voy a hacer justicia, no sea que siga viniendo a cada momento a importunarme.»

Y el Señor añadió: «Fijaos en lo que dice el juez injusto; pues Dios, ¿no hará justicia a sus elegidos que claman ante él día y noche?; ¿o les dará largas? Os digo que les hará justicia sin tardar. Pero, cuando venga el Hijo del hombre, ¿encontrará esta fe en la tierra?»